

Pálos Frigyes méltatása

„*Zelus domus tuae comedit me*” – ezzel a bibliai szöveggel, mint papi jelmonddal, kezdte meg lelkipásztori szolgálatát 1947-ben Pálos Frigyes örkanonok, a Váci Egyházmegyei Múzeum igazgatója, akit ma köszöntünk. „*Az Úr háza iránti buzgóság tölt el*”. János evangélista idézi ezt a zsoltár-verset, amikor beszámol arról, hogy Jézus Húsvét előtt megtisztítja a jeruzsálemi templomot. Visszatekintve Pálos Frigyes atya 70 éves papi szolgálatára, ez a jelmondat nagyszerűen összefoglalja és kifejezi azt a gazdag életutat, amelyben a templom tisztelete, a szakrális művészet iránti elkötelezettsége és az Úristen ügyének szenvedélyes képvisellete tükröződött kedves személyében.

Éppen hatvan éve ismerhettem meg a Váci Gimnáziumban, ahol fiatal karkáplánként ő tartotta a fakultatív hittanórákat. Már akkor megragadott bennünket lelkesedése a művészetek iránt, elbűvölt a tudása, széles látókörű műveltsége, temperamentumos egyénisége.

Meggyőződésem, hogy egyéniségének vonzó példája nagyban hozzájárult ahhoz, hogy én is a papi hivatás útjára rátaláltam.

1960. őszén szomorúan tapasztaltuk, hogy szeretett hittanárunkat váratlanul elhelyezték egy kis nógrádi faluba, Tereskére. Csak suttogva mesélték, hogy ez büntetés volt, mert nem olvasott fel egy olyan körlevelet, amit az akkori állami hatóságok parancsára kellett volna felolvasni. Azt is csak később tudtam meg, hogy már kecskeméti káplánsága idején megvonták tőle a hitoktatási engedélyt. Nekünk szerencsénk volt, mert 1956 után valószínűleg átmenetileg elfeledkeztek erről a tilalomról. Mi ezt akkor még nem nagyon értettük. Viszont a kapcsolatunk megmaradt. Felkerestük Tereskén. Egyre gyakrabban látogattam meg. Ott nem egy elkeseredett, félreállított embert találtam, hanem a korábbi lelkes fiatal papot, aki új feladatot talált. Lelkesen mutatta a Szent László freskó felfedezését, magyarázta az ásatási munkálatokat. Akkor értettem meg, hogy az Úristen így vezette arra a küldetésre, amelyet a fenti papi jelmondata már előre jelezett. Közben engem is pappá szenteltek. Távolról figyeltem az életét. Hallottam, hogy később engedélyt kapott egyetemi tanulmányai folytatására. Pap létére művészettörténész diplomát szerzett 1972-ben.

18 év után plébánosként tért vissza kedves városába, Hatvanba, ahol fiatal papként Csík József prépost mellett már néhány évet káplánként eltöltött. 1979-ben megkapta a hatvani préposti címet. Közben az egyházi műemlékek iránti szeretetével, felelősségével és már a tudományos képzettségével szervezte és irányította a váci egyházmegye legrégebbi templomainak műemléki feltárását, felújítását. Tevékenyen részt vett a *hévízgyörki ősi Szent Márton templom* felújításában Holnapi Dénessel, a későbbi premontrei szerzetes barátjával 1984 és 1988 között. Ugyancsak nagyszerű és példaértékű felújítást vezetett a 11-12. századi *egyházsdengelegi Szent Imre templomnál*. 1995-ben egy modern templom-építést vezényelt Csörögön ugyancsak Holnapi Dénes premontrei szerzetes-építésmérnök tervei alapján. 1994-től örkanonokként az *Egyházmegyei Kincstár és Gyűjteményi Központ* igazgatója lett. Hallatlan lelkesedéssel ott volt az egyházmegye szinte minden műemléki templomának felújításánál, de túlzás nélkül állítható, hogy az országos műemlékvédelemben is tevékenyen jelen volt. Nagyszerű barátságok szövődtek egykori professzoraival, műemléki szakemberekkel, építészekkel, akik közül többen most is jelen vannak a köszöntésén.

Egymás után kapta a szeretetnek és az elismerésnek kimagasló bizonyítékait:

1985-ben megkapta a „*Magyar Műemlékvédelemért*” kitüntetését, 1995-ben a „*Pro Diocesi Vaciensi*” elismerést, 1996-ban lett *Vác díszpolgára*, 1998-ban a *Magyar Köztársasági Érdemrend* tiszti-keresztje birtokosa lett.

Amikor 2003-ban megkaptam a váci püspök kinevezésemet, hivatali előjárója lettem egykori tanáromnak, mesteremnek. A következő évben visszaköltözött Vácre és elvállalta a VÁCI EGYHÁZMEGYEI MÚZEUM irányítását. Azóta ismét a közelemben él és segíti püspöki szolgálatomat tanácsaival, szakértelmével, figyelmével, szeretetével.

Szívügyének tekinti a múzeum működését. Állandó és időszakos kiállításokat szervez. Tematikus kiállításokat rendezett *Mindszenty József bíboros* emlékének a váci kapcsolatok bemutatásával, BÁTHORY MIKLÓS EMLÉKÉVEL emlékeztünk a nagy reneszánsz főpapra, a közelmúltban *Migazzi Kristóf bíborosnak*, Vác nagy építetőjének emlékét ültük, az idei múzeumi évadban *Althann Frigyes Mihály* bíborosra emlékezünk. Évente tudományos konferenciákat szervez. Kiadta a „*Tereskei templom történetét*”, a „*Mindszenty bíboros váci kapcsolatai*” című emlékkönyvet.

Országos ismertségét és elismertségét bizonyítják az újabb kitüntetések: 2008-ban *Forster Gyula Emlékérmét* kapott, 2011-ben *Hatvan város díszpolgára* lett, majd a következő évben *Tereske díszpolgára*. 2016-ban kapta meg a *Fraknoi Vilmos díjat*.

Tavaly ünnepeltük Vácott pappá szentelése 70 éves jubileumát. Örömmel, nagy szeretettel és büszkeséggel köszöntjük a mai napon is, amikor az egész életművét elismerő „*Magyar Örökség*” magas-rangú kitüntetését veheti át. Isten éltesse Frici atya!

Dr. Beer Miklós